

Finansdepartementet
Postboks 8008 – Dep.
0030 OSLO

Dato: 25.05.2022

Høring – Amortisert kost i kunderegnskapet hos pensjonsleverandører

Finans Norge viser til Finansdepartementets brev av 29.03.22 der det var vedlagt et høringsnotat fra Finanstilsynet om amortisert kost i pensjonsleverandørers kunderegnskap.

1. Finans Norges hovedsynspunkter

Generelt

- Pensjonsleverandørene har over mange år investert betydelige beløp i obligasjoner med lang løpetid for å redusere langsiktig risiko for de garanterte ytelsene, slik kapitalkravsregelverket Solvens II legger opp til. Fordi disse investeringene kan regnskapsføres til amortisert kost i kunderegnskapet, har leverandørene kunnet gjøre dette uten å bli hindret av betydelig risiko for underskudd på årlig renteresultat.
- Den reduserte renterisikoen øker selskapenes risikobærende evne i et regime med kombinasjon av årlig rentegaranti og Solvens II, og gir rom for mer risikofylte investeringer i f.eks. aksjer og eiendom. Dette betyr tryggere pensjoner og mer stabil rentegarantipremie, uten at det går på bekostning av avkastning. I tillegg gir dette mulighet til å høste illikviditetspremier i utlån- og obligasjonsplasseringer, som igjen bidrar til å heve avkastning i porteføljene.
- Gjeldende adgang til å regnskapsføre obligasjoner og utlån i kundeporteføljene til amortisert kost er følgelig en forutsetning for forsvarlig risikostyring og langsiktig forvaltning av garanterte pensjonsprodukter og må videreføres når IFRS 9 innføres for livsforsikringsforetak fra 01.01.23.
- Dette vil være klart til fordel for kundene. Det vil gi bedre trygghet for kundenes pensjoner, og samtidig kunne bidra til økt risikotakning over tid. Dette vil igjen øke mulighetene for regulering av pensjonene og kunne bidra til et fungerende flyttemarked for fripolisene.

Reguleringsalternativer

- Alternativ 1 Begrenset amortisert kost (IFRS 9) i kunderegnskapet og selskapsregnskapet
Dette alternativet støtter vi ikke.
- Alternativ 2 Utvidet amortisert kost i kunderegnskapet og IFRS 9 i selskapsregnskapet
Dette alternativet er en god løsning gitt at det innføres slike separate poster for mer- og mindreverdier i selskapsregnskapets balanse som vi tidligere har fremmet forslag om, jf. vårt notat til departementet av 09.07.19. Vi støtter ikke alternativet med føring av mer- og mindreverdier mot egenkapitalen.

- Alternativ 3 Utvidet amortisert kost i kunderegnskapet og selskapsregnskapet

Dette alternativet er den klart foretrukne løsningen.

Lov- og forskriftsregulering

- Alternativ 1 og 3 krever endring i årsregnskapsforskriftene, mens alternativ 2 krever endring i forsikringsvirksomhetsloven og årsregnskapsforskriftene. Dersom alternativ 2 velges, bør reguleringen av utvidet amortisert kost i kunderegnskapet i sin helhet forankres i forsikringsvirksomhetsloven slik at en eventuell endring av reglene undergis den rettsikkerhetsmessige behandling en lovendring innebærer. Dette vil bidra til å opprettholde nødvendig forutsigbarhet og langsiktighet knyttet til amortisert kost for garanterte produkter. Finanstilsynets forslag om å innta utfyllende bestemmelser i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven støttes ikke. Årsregnskapsforskriftene bør angi hvordan mer- og mindreverdier skal presenteres i selskapsregnskapets balanse.
- Også ny regulering av kursreguleringsfondet bør i sin helhet forankres i forsikringsvirksomhetsloven slik at en eventuell endring av reglene undergis den rettsikkerhetsmessige behandling en lovendring innebærer. Finanstilsynets forslag om å innta utfyllende bestemmelser i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven støttes heller ikke her.

2. Bakgrunn

Pensjonsleverandører som forvalter garanterte pensjonsprodukter som ytelsesordninger og fripoliser på vegne av kundene sine, investerer pensjonsmidlene i ulike aktiva som forvaltes i egne kundeporteføljer. En vesentlig del av obligasjonsinvesteringer og utlån i kundeporteføljene regnskapsføres i dag til amortisert kost. Det innebærer at investeringene gir en fast årlig avkastning frem til forfall. Regnskapsføring av investeringene til amortisert kost, sammen med kursreguleringsfondet, bidrar til at det blir samsvar mellom målingen av eiendelssiden og forpliktelsessiden i kunderegnskapet. Vi viser til at regnskapsføringen av forpliktelsene er basert på en jevnt voksende premiereserve i henhold til kontraktens grunnlagsrente, og ikke en markedsverdivurdering. Dersom investeringene i stedet vurderes til virkelig verdi, vil endringer i markedsrentene kunne føre til store overskudd eller underskudd på kundemidlene gjennom verdiendringer på obligasjonene, der overskudd avsettes til tilleggsavsetninger eller øker ytelsene og underskudd dekkes av tilleggsavsetninger og deretter egenkapital. Adgangen til å benytte amortisert kost for en betydelig andel av investeringene i pensjonsmidler, gir følgelig pensjonsleverandørene en beskyttelse mot endringer i markedsrentene. Dette er viktig siden forpliktelsessiden i kunderegnskapet for garanterte produkter, som nevnt over, ikke beveger seg med endringer i markedsrentene. Adgangen til å benytte amortisert kost er dermed en forutsetning for å kunne drive forsvarlig risikostyring i forvaltningen av pensjonsmidlene.

Finanstilsynet foreslo i et høringsnotat om garanterte pensjonsprodukter (sendt på høring 06.01.20) å innføre egne verdsettelsesregler i forsikringsvirksomhetslovgivningen med krav om at alle eiendeler i kundeporteføljene verdsettes til virkelig verdi. Finansdepartementet kommuniserte 26.05.20 at det hadde besluttet å ikke gå videre med Finanstilsynets forslag om å fjerne adgangen til verdivurdering av investeringer av kundemidler i obligasjoner og andre utlån til amortisert kost.

Finans Norge har ved flere anledninger uttrykt støtte til departementets beslutning. Som departementet pekte på kan en slik endring som Finanstilsynet foreslo redusere

pensjonsleverandørens mulighet til å styre renterisikoen i forvaltningen av kundemidlene, og gjøre de aktuelle obligasjonene til et mindre attraktivt investeringsobjekt. Departementet har videre rett i at for å motvirke den økte eksponeringen mot rentesvingninger, som bortfall av adgangen til å bruke amortisert kost ville medført, kunne pensjonsleverandørene i stedet ønske å investere i obligasjoner med kortere løpetid, som er mindre følsomme for renteendringer og mindre tilpasset pensjonsforpliktelsene overfor kundene. Dette ville imidlertid gitt redusert trygghet for både kundenes pensjoner og leverandørens egenkapital på lang sikt.

Med virkning fra 01.01.23 endres reglene for regnskapsføring av finansielle eiendeler i livsforsikringsforetak ved innføring av den internasjonale regnskapsstandarden, IFRS 9, hvilket medfører at kriteriene for når amortisert kost kan anvendes, i utgangspunktet strammes noe inn. Finansdepartementet har derfor bedt om at Finanstilsynet vurderer om adgang til fortsatt bruk av amortisert kost i kunderegnskapet vil kreve regelendringer i lys av endringene i regnskapsreglene. Tilsynet skisserer i høringsnotatet tre alternativer som i ulik grad viderefører adgangen til å bruke amortisert kost når IFRS 9 innføres, se punkt 8 under.

3. Regnskapsregler

Etter gjeldende regler i årsregnskapsforskriftene, som er basert på IAS 39, måles finansielle eiendeler som inngår i verdsettelseskategoriene «investeringer som holdes til forfall» og «utlån og fordringer» til amortisert kost. Kategorien «investeringer som holdes til forfall», er forbeholdt renteinstrumenter som omsettes i et aktivt marked og hvor formålet er å holde investeringene til forfall. Obligasjoner og andre renteinstrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, kan inngå i kategorien «utlån og fordringer», uten at nærmere kriterier må være oppfylt. Øvrige finansielle eiendeler måles til virkelig verdi.

Etter IFRS 9 gjelder verdsettelse til amortisert kost bare for finansielle eiendeler som er renteinstrumenter og som innehas i en forretningsmodell hvis formål er å holde finansielle eiendeler for å motta kontraktsregulerte kontantstrømmer (her omtalt som «finansielle eiendeler som holdes til forfall»). Dersom renteinstrumentene innehas i en forretningsmodell hvor formålet både er (1) å holde til forfall og (2) å selge eiendelene, skal de inngå i verdsettelseskategorien «virkelig verdi med resultatføring over utvidet resultat (FVOCI)». IFRS 9 inneholder også kategorien «virkelig verdi med resultatføring over ordinært resultat».

4. Avgrensninger

Investeringer som inngår i verdsettelseskategorien «finansielle eiendeler som holdes til forfall» skal i henhold til høringsnotatet verdsettes i samsvar med IFRS 9 både i kunderegnskapet og selskapsregnskapet. Disse investeringene skal følgelig fortsatt måles til amortisert kost. Spørsmålet som drøftes i høringsnotatet er om også investeringer som inngår i den nye kategorien «virkelig verdi med resultatføring over utvidet resultat (FVOCI)» skal kunne måles til amortisert kost bare i kunderegnskapet (alternativ 2), både i kunderegnskapet og selskapsregnskapet (alternativ 3), eller om investeringer i denne kategorien i stedet skal måtte måles til virkelig verdi der verdiendringen i utvidet resultat inngår i kunderegnskapet og selskapsregnskapet (alternativ 1).

Finansdepartementet sendte 01.07.21 på høring høringsnotatet IFRS-tilpasning av årsregnskapsforskrifter – IFRS 17 Forsikringskontrakter som er utarbeidet av Finanstilsynet. Finanstilsynet foreslår i høringsnotatet at gjeldende regler for regnskapsføring av forsikringskontrakter inntil videre videreføres for livsforsikringsforetakenes selskapsregnskap. Saken er til behandling i departementet.

Finans Norge gir i høringssvaret av 29.09.21 støtte til Finanstilsynets forslag, men bemerker samtidig at dersom det på et senere tidspunkt skulle bli vurdert som aktuelt å innføre plikt eller adgang til å anvende IFRS 17 i livselskapenes selskapsregnskap, legger vi til grunn at spørsmålet vil bli sendt på ny alminnelig høring. Tilsvarende gjelder spørsmålet som behandles i dette høringsnotatet. Vi viser til at innføringen av IFRS 9 må ses i sammenheng med innføringen av IFRS 17.

5. Rammevilkår for de garanterte pensjonsproduktene

Finans Norge har ved flere anledninger pekt på at adgangen til å regnskapsføre obligasjoner og utlån i kundeporteføljene til amortisert kost er en sentral forutsetning for forsvarlig risikostyring og langsiktig forvaltning av garantert pensjon og må videreføres av hensyn til kundene når IFRS 9 innføres for livsforsikringsforetak. Vi har tidligere utdypet hvorfor det er viktig at pensjonsleverandører kan verdsette obligasjonsinvesteringer og utlån i kundeporteføljene til amortisert kost i kunderegnskapet. Det vises i første rekke til nevnte notat til departementet av 09.07.19 om behov for regelverksendringer som følge av innføring av IFRS 9 og eventuelt IFRS 17 i livselskapenes selskapsregnskap, samt vårt høringssvar til høringen om regelverket for garanterte pensjonsprodukter av 07.04.20. Siden vårt syn er kjent for departementet, har vi valgt å ikke gjenta hele argumentasjonen i dette høringssvaret.

Vi vil imidlertid minne om at å kunne foreta investeringer i renteinstrumenter som kan regnskapsføres til amortisert kost er for flere av pensjonsleverandørene helt avgjørende for at de har kunnet ta den lønnsomme risikoen for kundene som dagens porteføljesammensetning innebærer. Ved å investere i renteinstrumenter som kan måles til amortisert kost settes pensjonsleverandørene i stand til å sikre seg mot svingninger i markedsrentene uten at det går utover rommet for risikotakning i aksjer, eiendom og kreditt. Dersom adgangen til å måle renteinstrumenter til amortisert kost skulle bli strammet inn, vil livselskapene i tillegg til å investere mindre i obligasjoner med lang løpetid, også måtte ta mindre risiko i aksjer mv. Dermed vil forventet avkastning i porteføljen gå ned og selskapene vil i stedet for å kunne oppnå overskudd til oppregulering av pensjoner måtte regne med å bruke av tilleggs- og bufferavsetningene, samt kursreguleringsfond, for å oppfylle rentegarantien. Videre vil den samlede volatiliteten i regnskapsmessige resultater øke og dermed også den forventede kostnaden som er knyttet til rentegarantien. En innstramning i muligheten til å benytte amortisert kost vil følgelig føre til redusert risikotakning og forventet avkastning i kundeporteføljen og/eller gi kundene økt rentegarantipremie. Vi vil også peke på at virkelig verdi ved forfall er pålydende samt at overskuddsdelingen ikke er symmetrisk for over- og underskudd.

Å videreføre adgangen til å bruke amortisert kost i kunderegnskapet slik den er i gjeldende regelverk vil ha en positiv virkning for kundene på enda flere måter enn avsnittet over beskriver, gjennom en mer effektiv forvaltning av de aktuelle obligasjonsporteføljene. Det vil kreve mindre kapital for å gi en viss rentesikringseffekt av forpliktelsene, dersom selskapene har anledning til å selge kortere obligasjoner uten at det står i veien for en klassifisering med amortisert kost behandling i kunderegnskapet. Dermed vil det være mer rom for annen risikotakning som krever investerbar kapital, slik som næringseiendom mv. Å kunne selge kortere obligasjoner vil også gi økt forventet avkastning i selve obligasjonsporteføljene. Til sist er det verdt å nevne at amortisert kost gir økt anledning til å høste kreditt- og illikviditetspremier i utlån- og obligasjonsporteføljene, noe som også gir kundene bedre utsikter til avkastning.

Finans Norge vil understreke at innføring av IFRS 9 i livsforsikringsforetak ikke må ha den konsekvens at det skjer store endringer i rammevilkårene for de garanterte produktene hvis historisk prising av

rentegaranti har vært basert på dagens egenskaper ved investeringene. Hele prisingsmodellen i livselskapene er påvirket av at selskapene har benyttet amortisert kost. Vi vil her særlig peke på at den betydelige omdanningen fra ytelsespensjon til innskuddspensjon de siste årene har medført at pensjonsleverandørene ikke kan reprise rentegarantien for de utstedte fripolisene. Det er derfor svært viktig å bevare dagens egenskaper.

Livsforsikringsforetakene har i dag en forretningsmodell som innebærer at investeringene av pensjonsmidler for en stor del tilfredsstiller kriteriene for verdsettelse til amortisert kost etter IFRS 9. Det er i betydelig grad investert i renteinstrumenter som innehas i en forretningsmodell hvis formål er å holde de finansielle eiendelene for å motta kontraktsregulerte kontantstrømmer («finansielle eiendeler som holdes til forfall»). Finanstilsynet bemerker i høringsnotatet at for livsforsikringsforetakene utgjorde kategorien «utlån og fordringer» gjennomsnittlig 37 prosent av eiendelene i kollektivporteføljen per andre kvartal i 2021.

Vi vil peke på at det ikke er slik at dagens investeringer i kategorien «utlån og fordringer» automatisk vil havne i kategorien «virkelig verdi med resultatføring over utvidet resultat (FVOCI)» ved innføringen av IFRS 9. Gjeldende forretningsmodell i livselskaper innebærer, som nevnt over, at en betydelig andel av disse investeringene kan klassifiseres i kategorien «finansielle eiendeler som holdes til forfall» og dermed fortsatt måles til amortisert kost under IFRS 9.

Selv om livselskapenes salg av obligasjoner i kundeporteføljene er relativt begrenset i dag, kan selskapene noe frem i tid komme til å vurdere det som hensiktsmessig å etablere en forretningsmodell hvor formålet både er (1) å holde til forfall og (2) å selge eiendelen for en gruppe investeringer med den følge at disse investeringene ikke lenger oppfyller IFRS 9 kriteriene for verdsettelse til amortisert kost. Livselskapenes vurdering vil bygge på et ønske om å drive effektiv og god risikostyring og langsiktig forvaltning av pensjonsmidlene. Dersom det foretas en justering av forretningsmodellen som beskrevet, vil de aktuelle investeringene inngå i verdsettelseskategorien «virkelig verdi med resultatføring over utvidet resultat (FVOCI)» i kunderegnskapet hvis det ikke foretas tilpasninger i regelverket som følger av IFRS 9.

Livselskapene vil imidlertid ikke ønske å etablere en forretningsmodell som innebærer adgang til noe salg i porteføljene hvis det innebærer at investeringene skal regnskapsføres til virkelig verdi i kunderegnskapet, siden det da vil oppstå uheldige effekter både i forhold til kundenes midler og eiers risiko for avkastningsresultatet knyttet til produkter med garantert avkastning. Livselskapene vil i stedet velge å opprettholde gjeldende forretningsmodell for å sikre at investeringene fortsatt kan måles til amortisert kost. En slik begrensning på livselskapenes forvaltning av pensjonsmidler vil ikke være til kundenes fordel. Kundene oppnår en bedre forvaltning om leverandørene får anledning til å regnskapsføre obligasjoner og utlån til amortisert kost uten at det medfører begrensninger på adgangen til salg i porteføljene.

6. Mer- og mindreverdier

Finanstilsynet synes å legge til grunn at verdsettelse til amortisert kost betyr at store urealiserte gevinster bygges opp i kunderegnskapet over tid. Vi vil peke på at det over tid vil være både merverdier og mindreverdier i amortisert kost. Dette har selskapene fått erfare eksempelvis i første kvartal i år. Poenget med å benytte amortisert kost er at selskapene får en stabilitet på eiendelssiden som er tilpasset stabiliteten på forpliktelsessiden. Dersom selskapenes forpliktelser hadde blitt målt til virkelig verdi i kunderegnskapet, hadde ikke selskapene benyttet amortisert kost i like stor grad på

eiendelssiden. Det er altså ikke bufferstørrelsen som er det sentrale ved bruk av amortisert kost, siden den vil være null i gjennomsnitt over tid, men stabiliteten i avkastningen og samsvaret mellom eiendelssiden og forpliktelsessiden i kunderegnskapet.

Finanstilsynet uttaler i høringsnotatet at verdsettelse av eiendeler til amortisert kost vil påvirke flyttemarkedet. Tilsynet viser til at skjulte positive eller negative verdier i kollektivporteføljen som ikke følger med ved flytting, vil gi arbitrasjemotiverte insentiver til å flytte kontrakter.

Vi anser at sannsynligheten er liten for at dette blir et utbredt problem ettersom forsikringsgiverne i det norske markedet i hovedsak investerer i de samme markedene, forholder seg til samme risiko og ofte har relativt lik aktivasammensetning. Det oppstår derfor sjelden store differanser mellom foretakene når det gjelder mer- og mindreverdier i porteføljene som måles til amortisert kost. I markedet for private ytelsesordninger er det i første rekke fripoliser dette gjelder. Fripoliseporteføljene har størst allokering til lange amortisert kost klassifiserte obligasjoner, grunnet at det er størst behov for dette fra forpliktelsessiden. Det foreligger ikke et flyttemarked for fripolisene i dag. Redusert adgang til å benytte amortisert kost på renteinstrumenter, vil gjøre det vanskeligere å risikostyre fripoliser. Produktet vil dermed bli enda mer kapitalkrevende for leverandørene, og med enda mindre inntektsmuligheter grunnet lavere forventede overskudd.

Redusert adgang til amortisert kost regnskapsføring vil i så måte stå i veien for et velfungerende flyttemarked. Opprettholdt adgang til amortisert kost regnskapsføring vil på den annen side bidra positivt til mulighetene for økt risikotakning og bedre risikostyring, og vil dermed også kunne påvirke flyttemarkedet for fripoliser positivt. Opprettholdt adgang til amortisert kost regnskapsføring vil derfor også med tanke på flyttemarkedet være til kundenes beste.

7. Informasjonsverdi

Finanstilsynet gir i høringsnotatet uttrykk for at ulik verdivurdering av eiendeler og flere ulike typer buffere, innebærer at kompleksiteten i regelverket videreføres, og påvirker informasjonsverdien av selskapsregnskapet negativt.

Finans Norge vil bemerke at det ikke kan være slik at alle eiendeler skal regnskapsføres etter samme vurderingsprinsipp, f.eks. til virkelig verdi, fordi dette vil bidra til redusert kompleksitet i regelverket.

Vi vil også peke på at det skal gis noteopplysninger om virkelig verdi for finansielle eiendeler målt til amortisert kost samt at informasjon om markedsverdibaserte målinger av eiendelene foreligger i flere andre rapporteringer. Konsernregnskapet til noterte forsikringsforetak utarbeides etter IFRS. I tillegg gir Solvens II rapporteringen informasjon om markedsverdier da både eiendelssiden og forpliktelsessiden der måles til virkelig verdi. Vi vil videre nevne at mer- og mindreverdiene på eiendelssiden har sin motpost i ikke-synlige mer- og mindreverdier på forpliktelsessiden. Det kan anføres at når forpliktelsene ikke regnskapsføres til virkelig verdi, vil det bidra til å bedre informasjonsverdien av regnskapet å regnskapsføre deler av investeringene til amortisert kost.

8. Forslag til reguleringsalternativer

Finanstilsynet anser følgende alternativer som aktuelle for å regulere verdsettelse til amortisert kost:

Alternativ 1 Begrenset amortisert kost (IFRS 9) i kunderegnskapet og selskapsregnskapet.

Alternativ 2 Utvidet amortisert kost i kunderegnskapet og IFRS 9 i selskapsregnskapet.

Alternativ 3 Utvidet amortisert kost både i kunderegnskapet og selskapsregnskapet.

Finanstilsynet uttaler at alternativ 1 åpner for bruk av amortisert kost, men med vesentlige begrensninger sammenlignet med det som følger av gjeldende regelverk. Alternativ 2 og 3 vil i henhold til høringsnotatet i praksis videreføre adgangen til å bruke amortisert kost slik det er i gjeldende regelverk.

8.1 Begrenset amortisert kost i kunderegnskapet og selskapsregnskapet (alternativ 1)

Alternativ 1 innebærer at IFRS 9 innføres fullt ut både i kunderegnskapet og selskapsregnskapet. Ved innføring av IFRS 9 skal rentebærende verdipapirer klassifiseres i henhold til selskapets forretningsmodell og kjennetegnene til den finansielle eiendelens kontraksregulerte kontantstrøm.

Dersom fastsatt forretningsmodell tilsier at dagens amortisert kost investeringer skal inngå i kategorien «finansielle eiendeler som holdes til forfall», gir innføring av IFRS 9, isolert sett ikke særskilte problemstillinger i forhold til kunderegnskapet. Investeringene skal fortsatt måles til amortisert kost.

Livsforsikringsforetakene kan, som redegjort for i punkt 5, noe frem i tid komme til å vurdere det som hensiktsmessig å etablere en forretningsmodell hvor formålet både er (1) å holde til forfall og (2) å selge eiendelen for en gruppe investeringer. Disse investeringene skal inngå i verdsettelseskategorien «virkelig verdi med resultatføring over utvidet resultat (FVOCI)», og vil måtte vurderes til virkelig verdi i kunderegnskapet dersom det, slik alternativ 1 innebærer, ikke foretas tilpasninger i regelverket som følger av IFRS 9. Det vil, som nevnt foran, bare være aktuelt for livselskapene å etablere en forretningsmodell som medfører adgang til noe salg i porteføljene dersom de aktuelle investeringene fortsatt kan regnskapsføres til amortisert kost i kunderegnskapet. Alternativ 1 vil dermed legge begrensninger på forvaltningen av pensjonsmidlene som verken livsforsikringsforetakene eller kundene er tjent med.

Finans Norge støtter på denne bakgrunn ikke alternativ 1.

8.2 Utvidet amortisert kost i kunderegnskapet og IFRS 9 i selskapsregnskapet (alternativ 2)

Alternativ 2 innebærer at adgangen i gjeldende regler til å anvende amortisert kost videreføres i kunderegnskapet. Finansielle eiendeler skal måles etter IFRS 9 i selskapsregnskapet.

Med utvidet amortisert kost i kunderegnskapet og begrenset amortisert kost i selskapsregnskapet, vil selskapsregnskapet vise merverdier og mindreverdier knyttet til investeringer som inngår i kategorien «virkelig verdi med resultatføring over utvidet resultat (FVOCI)» som ikke kommer frem i kunderegnskapet. Disse mer- og mindreverdiene vil uten nærmere tilpasning føres mot egenkapitalen i selskapsregnskapet.

Finans Norge har foreslått at det åpnes for å ha en egen post for henholdsvis merverdier og mindreverdier i selskapsregnskapets balanse, se første avsnitt på side 7 i høringsnotatet. Vi vil her

bemerke at merverdier vil komme på forpliktelsessiden (ikke på eiendelssiden slik det står i høringsnotatet), mens mindreverdier vil komme på eiendelssiden (ikke på forpliktelsessiden slik det står i høringsnotatet).

En merverdi innebærer at verdien av investeringene i kollektivporteføljen er høyere enn verdien av de forsikringsmessige avsetningene i henhold til forsikringsvirksomhetsloven. Merverdien må da avsettes som en forpliktelse i en egen underpost i balansen. Forpliktelsen reflekterer at verdien av investeringene i kollektivporteføljen ikke fullt ut er tilordnet kundene og at merverdien vil reverseres over perioden frem mot realisasjon. Sagt på en annen måte reflekterer posten en forventet fremtidig mindreakstning som ikke skal inngå i kundetildelingen (og reduserer derfor ikke kundeforpliktelsene) da meravkastningen som har ledet til merverdier heller ikke har inngått i kundetildelingen.

En mindreverdi innebærer at verdien av investeringene i kollektivporteføljen er lavere enn verdien av de forsikringsmessige avsetningene i henhold til forsikringsvirksomhetsloven. Dette kan løses ved at mindreverdien balanseføres som en eiendel i en egen underpost i kollektivporteføljen. Eiendelen reflekterer at kundene ikke har blitt belastet mindreverdien og at mindreverdien vil reverseres over perioden frem til realisasjon. Sagt på en annen måte reflekterer posten en forventet fremtidig meravkastning som ikke skal inngå i kundetildelingen (og øker derfor ikke kundeforpliktelsene) da den mindreakstningen som har ledet til mindreverdi heller ikke har inngått i kundetildelingen.

Finans Norge mener at alternativ 2 er en god løsning gitt at det innføres slike separate poster for mer- og mindreverdier i selskapsregnskapets balanse som vi har fremmet forslag om. For en nærmere begrunnelse for vårt syn, viser vi særlig til punkt 2, 5 og 7 foran, der det er redegjort for viktigheten av at gjeldende adgang til å regnskapsføre renteinstrumenter til amortisert kost i kunderegnskapet opprettholdes når IFRS 9 innføres for livsforsikringsforetak.

Finans Norge støtter ikke alternativ 2 dersom mer- og mindreverdier skal føres mot egenkapitalen i selskapsregnskapets balanse, da dette medfører at regnskapet vil gi et feilaktig bilde av selskapenes verdiskaping i og med at svingningene er knyttet til kundemidler og at virkelig verdi ved forfall tilsvarer pålydende. Resultatene kan potensielt bli svært volatile, noe som vil gi seg utslag i sterke svingninger i egenkapitalen. Betydelige svingninger i egenkapitalen vil i seg selv være uheldig og er erfaringsmessig noe investorer er opptatte av.

Finans Norge vil videre bemerke at det ikke foreligger informasjon om hvordan mer- og mindreverdier som føres mot egenkapitalen er tenkt håndtert skattemessig. Dersom det blir behov for å endre skatteloven, antar vi det kan bli krevende å få ferdig behandlet et lovforslag innenfor den tidsramme man har til rådighet. Endelig regelverk må foreligge i god tid før 01.01.23.

Lov- og forskriftsregulering

Finanstilsynet uttaler at alternativ 2 kan gjennomføres ved å endre forsikringsvirksomhetsloven § 3-13 femte ledd med utdypende bestemmelser i forskrift til loven.

Dersom alternativ 2 velges, bør reguleringen av utvidet amortisert kost i kunderegnskapet i sin helhet forankres i forsikringsvirksomhetsloven slik at en eventuell endring av reglene undergis den rettsikkerhetsmessige behandling en lovendring innebærer. Dette vil bidra til å opprettholde nødvendig forutsigbarhet og langsiktighet knyttet til amortisert kost for garanterte produkter. Finanstilsynets forslag om å innta utfyllende bestemmelser i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven

støttes ikke. Årsregnskapsforskriftene bør angi hvordan mer- og mindreverdier skal presenteres i selskapsregnskapets balanse.

8.3 Utvidet amortisert kost i kunderegnskapet og i selskapsregnskapet (alternativ 3)

Alternativ 3 innebærer at adgangen i gjeldende regler til å anvende amortisert kost videreføres både i kunderegnskapet og selskapsregnskapet.

Finanstilsynet uttaler at alternativet med utvidet amortisert kost både i kunderegnskapet og selskapsregnskapet kan gjennomføres ved å endre § 3-4 i årsregnskapsforskriften for livsforsikringsforetak og § 3-3 i årsregnskapsforskriften for pensjonskasser slik at bestemmelsene vil lyde:

«Finansielle instrumenter skal innregnes og måles i samsvar med IFRS 9 med unntak av finansielle instrumenter som ikke omfattes av standardens virkeområde, jf. IFRS 9 kapittel 2. Finansielle eiendeler som tilfredsstillter kriteriene i IFRS 9.4.1.2A, kan likevel måles til amortisert kost.»

Finans Norge forstår forslaget slik at livsforsikringsforetak kan ha en forretningsmodell hvor formålet både er (1) å holde til forfall og (2) å selge eiendelen, og likevel regnskapsføre eiendelen til amortisert kost i kunderegnskapet og selskapsregnskapet. Øvrige regler i IFRS 9 vil fortsatt gjelde. Forslaget innebærer følgelig ingen begrensning i adgangen til å velge forretningsmodell. Adgangen til å bruke amortisert kost er imidlertid videre enn det som følger av IFRS 9.

Finans Norge mener, gitt ovennevnte forståelse av forslaget, at alternativ 3 er den klart foretrukne løsningen. For en nærmere begrunnelse for vårt syn, viser vi også her særlig til punkt 2, 5 og 7 foran, der det er redegjort for viktigheten av at gjeldende adgang til å regnskapsføre renteinstrumenter til amortisert kost i kunderegnskapet opprettholdes når IFRS 9 innføres for livsforsikringsforetak.

Bakgrunnen for at vi mener at alternativ 3 er mer hensiktsmessig enn alternativ 2 er at alternativ 3 er enklere å gjennomføre. Man unngår slike kompliserende faktorer som er omtalt i punktet foran om alternativ 2.

9. Kursreguleringsfond

9.1 Finansielle omløpsmidler

Etter forsikringsvirksomhetsloven § 3-21 første ledd skal kursreguleringsfondet tilsvare summen av urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler i kollektivporteføljen. Finanstilsynet bemerker at det synes behov for å klargjøre begrepet «finansielle omløpsmidler» uavhengig av hvilket alternativ som velges for regulering av amortisert kost. Etter tilsynets vurdering bør begrepet i lovbestemmelsen erstattes med finansielle eiendeler. Forsikringsvirksomhetsloven § 3-21 første ledd skal i henhold til forslaget lyde:

«Kursreguleringsfondet skal tilsvare summen av urealiserte gevinster på finansielle eiendeler som inngår i kollektivporteføljen, jf. § 3-11 annet ledd.»

Finans Norge støtter forslaget til endring av forsikringsvirksomhetsloven § 3-21 første ledd.

Finanstilsynet uttaler at en presisering av hva som menes med finansielle eiendeler, kan reguleres gjennom ny § 5-8 første ledd i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven. Etter tilsynets oppfatning bør begrepet knyttes til regnskapsstandarden IFRS 9.

Finans Norge mener at ny § 5-8 første ledd i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven bør tas inn i forsikringsvirksomhetsloven § 3-21 og ikke i forskrift til loven. Vi er enig i at begrepet «finansielle eiendeler» bør knyttes til IFRS 9, men i bestemmelsen bør det foretas en nærmere avgrensning av begrepet. Vi foreslår at bestemmelsen skal lyde:

«Med finansielle eiendeler menes finansielle eiendeler som omfattes av virkeområdet til IFRS 9 Finansielle instrumenter og som måles til virkelig verdi med resultatføring over ordinært resultat».

Finans Norge antar at forslaget til forskriftsendring ikke er til hinder for at gjeldende praksis med å holde merverdier på derivater som benyttes til valutasikring av amortisert kost kontrakter utenfor kursreguleringsfondet kan videreføres. Dersom departementet ikke er enig i dette, bør det fastsettes et unntak for slike sikringsinstrumenter.

Det er tidligere fra Finanstilsynet uttalt en valgadgang for behandling av urealisert endring på valutainstrumentet og urealisert valutaendring på renteinstrumenter eller egenkapitalinstrumenter som måles til virkelig verdi over resultatet som medfører at endring i disse urealiserte merverdier kan føres utenfor eller innenfor kursreguleringsfondet. Det legges også til grunn at denne valgadgangen videreføres.

9.2 Urealiserte gevinster

Finanstilsynet bemerker at med alternativet «utvidet amortisert kost i kunderegnskapet og begrenset amortisert kost i selskapsregnskapet» (dvs. alternativ 2), kan det oppstå tvil om hvorvidt «urealiserte gevinster» i bestemmelsen om kursreguleringsfondet skal beregnes etter kunderegnskapets eller selskapsregnskapets regler. Etter tilsynets vurdering kan det være hensiktsmessig å klargjøre i forskrift at urealiserte gevinster beregnes etter kunderegnskapets regler.

Finans Norge er enig i at dersom alternativ 2 velges, bør det klargjøres at urealiserte gevinster skal beregnes etter kunderegnskapets regler. Klargjøringen bør slik vi ser det fremgå av forsikringsvirksomhetsloven § 3-21 og ikke av forskrift til forsikringsvirksomhetsloven. Videre bør det komme enda tydeligere frem at urealiserte gevinster skal beregnes etter kunderegnskapets regler. Vi foreslår at bestemmelsen som i høringsnotatet er nytt § 5-8 annet ledd i forskrift til loven skal lyde:

«Med urealiserte gevinster menes forskjellen mellom virkelig verdi og anskaffelseskost for finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi etter kunderegnskapets regler og etter § 4-3 første ledd første punktum».

Det er her ikke tatt hensyn til at forslaget til ny § 4-3 første ledd første punktum i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven etter vår oppfatning bør inntas i forsikringsvirksomhetsloven § 3-13 og ikke i forskrift til loven, se punkt 8.2.

9.3 Lov- og forskriftsregulering

Finans Norge mener, som det fremgår over, at ny regulering av kursreguleringsfondet i sin helhet bør forankres i forsikringsvirksomhetsloven slik at en eventuell endring av reglene undergis den

rettssikkerhetsmessige behandling en lovendring innebærer. Finanstilsynets forslag om å innta utfyllende bestemmelser i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven støttes ikke.

10. Avslutning

Finans Norge vil avslutningsvis understreke at det er svært viktig at problemstillingene som behandles i høringsnotatet blir avklart snarest mulig, slik at selskapene får anledning til å gjøre nødvendige system- og forvaltningsmessige tilpasninger før reglene trer i kraft.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Sign.
Stefi Kierulf Prytz
direktør

Sign.
Herborg Horvei
fagsjef